

KIRUNA KOMMUN

MISSIV

Revisorerna 220325

För kännedom

Fullmäktige

Kommunstyrelsen

Partiernas gruppledare

Kultur- och utbildningsnämnden
Socialnämnden

Granskning av psykisk ohälsa bland barn och unga

Vi har i egenskap av förtroendevalda revisorer i Kiruna kommun genomfört en granskning avseende arbetet med och samverkan kring barn och ungas psykiska ohälsa. I vårt arbete har vi biträtts av PwC. Syftet med granskningen har varit att bedöma om socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med psykisk ohälsa bland barn och unga.

Utifrån genomförd granskning är den sammanfattande revisionella bedömningen att socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden **inte helt säkerställt** en ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med psykisk ohälsa bland barn och unga. I övrigt hänvisar vi till de iakttagelser som redovisas i bifogad revisionsrapport.

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till socialnämnden samt kultur- och utbildningsnämnden att:

- Säkerställa rutiner för hur orosanmälan ska upprättas.
- Arbeta för att förtydliga intern och extern samverkan på övergripande förvaltningsnivå.

Vi emotser ett yttrande från kultur- och utbildningsnämnden samt socialnämnden senast 31 maj 2022.

För Kiruna kommuns revisorer

Ann-Kristin Nilsson, ordförande

Sigurd Pekkari, vice ordförande

Bilaga: "Granskning av psykisk ohälsa bland barn och unga, mars 2022."

Psykisk ohälsa bland barn och unga

Kiruna kommun

Mars 2022

Marie Lindblad, projektledare, certifierad kommunal revisor

Ellen Håkansson, projektmedarbetare

Erika Brolin, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun genomfört en granskning av arbetet med och samverkan kring barn och ungas psykiska ohälsa. Granskningen innefattar extern samverkan med regionen utifrån kommunens perspektiv samt den interna samverkan mellan socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden.

Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med psykisk ohälsa bland barn och unga.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med psykisk ohälsa bland barn och unga.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
	SN	KUN
1. Finns det ändamålsenliga former för samverkan mellan skola och socialtjänst vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa?		
2. Finns det ändamålsenliga former för samverkan med externa parter vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa?		
3. Sker ett förebyggande arbete avseende barn och ungas psykiska hälsa?		
4. Finns tillämpade rutiner avseende anmälningsplikten?	E/T	
5. Finns det en ändamålsenlig organisation inkl. riktlinjer och rutiner för att ta emot och utreda ansökningar och anmälningar som avser barn och unga?		E/T
6. Finns ett ändamålsenligt utbud av insatser i kommunen som riktar sig till barn och unga med psykisk ohälsa?		
7. Följer nämnderna upp området i tillräcklig omfattning?		
8. Säkerställer nämnderna att åtgärder vidtagits i syfte att utveckla verksamheten?		

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till socialnämnden samt kultur- och utbildningsnämnden:

- Säkerställa rutiner för hur orosanmälan ska upprättas
- Arbeta för att förtydliga intern och extern samverkan på övergripande förvaltningsnivå.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	6
Avgränsning	5
Metod	5
Nationell styrning av samverkan	6
Granskningsresultat	6
Samverkan mellan skola och socialtjänst	6
Former för samverkan med externa parter	8
Förebyggande arbete	10
Rutiner avseende anmälningsplikten	12
Ta emot och utreda ansökningar och anmälningar	13
Insatser mot barn och ungas psykiska ohälsa	15
Nämndens uppföljning	16
Nämndens åtgärder för verksamhetsutveckling	19
Samlad bedömning	21
Rekommendationer	21

Inledning

Bakgrund

Den psykiska ohälsan bland barn och ungdomar i Sverige ökar idag. Myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka enligt 6 § förvaltningslagen. När det gäller frågor som rör barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa finns även en särskild skyldighet att samverka. Detta regleras i lagstiftning för polis, förskola och skola (skollag), socialtjänst (socialtjänstlag) samt hälso- och sjukvård. Lag om samverkan gäller även enskilt bedriven sjukvård, förskola, skola och skolbarnomsorg. Det är av stor vikt att det i kommunen finns fungerande rutiner för anmälningsplikten, för utredning av barn som misstänks fara illa och tillgång till insatser för att möta barn, unga och familjer i behov av stöd. Betydelsefullt är även att det finns ett välfungerande samarbete med externa aktörer såsom regionernas verksamheter som arbetar med barn/ungdomar med psykisk ohälsa, som exempelvis barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och verksamheter inom första linjens psykiatri.

Kommunens revisorer har utifrån sin bedömning av risk valt att granska området under år 2021.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med psykisk ohälsa bland barn och unga?

Revisionsfrågor:

- Finns det ändamålsenliga former för samverkan mellan skola och socialtjänst vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa?
- Finns det ändamålsenliga former för samverkan med externa parter vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa?
- Sker ett förebyggande arbete avseende barn och ungas psykiska hälsa?
- Finns tillämpade rutiner avseende anmälningsplikten?
- Finns det en ändamålsenlig organisation inkl. riktlinjer och rutiner för att ta emot och utreda ansökningar och anmälningar som avser barn och unga?
- Finns ett ändamålsenligt utbud av insatser i kommunen som riktar sig till barn och unga med psykisk ohälsa?
- Följer nämnderna upp området i tillräcklig omfattning?
- Säkerställer nämnderna att åtgärder vidtas i syfte att utveckla verksamheten?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Socialtjänstlagen (2001:453) 3 kap. 3a §, 5 kap. 1 § - 1a § samt 14 kap. 1 §
- Skollag (2010:800) 29 kap. 13 §
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) 16 kap.
- SOSFS 2014:6 Handläggning av ärenden som gäller barn och unga
- SOSFS 2011:9 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta den socialtjänst och skolverksamhet som bedrivs i kommunen. Vidare avgränsas granskningen till att omfatta barn och unga till och med 20 år. I tid avgränsas granskningen till att framförallt omfatta år 2021.

Metod

Granskningen genomfördes genom:

Insamling och analys av förvaltningen relevant dokumentation i arbetet med psykisk ohälsa. Det som har efterfrågats samt inkommit till granskningen är:

- Strategiska dokument inom ramen för Norrbus samt Läns gemensamma strategier
- Orosanmälningsblankett samt rutin för förhandsbedömning, sip-mall
- Rutiner inom förskola och skola gällande frånvaro och god studiemiljö
- Nämndens protokoll
- Samverkansavtal och överenskommelser med Region Norrbotten och Norrbottens läns kommuner samt läns gemensamma analyser
- Plan mot diskriminering och kränkande behandling Kiruna kommun
- Pedagogisk kartläggning och handlingsplan i förskolan
- Rutiner för *Främja en god lärmiljö* och *Främja skolnärvaro* från skola respektive förskola
- Socialnämndens internkontrollplan
- Kultur och utbildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete
- Verksamhetsberättelser och delårsrapporter
- Protokoll för 2021 för socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden

Intervjuer har genomförts med:

- Förvaltningschef - kultur- och utbildningsförvaltningen
- Förvaltningschef - socialförvaltningen
- Chef för individ och familjeomsorg
- Chef för barn – och unga inom individ- och familjeomsorgen
- Chef för öppenvård barn och unga inom kommunen
- Rektorer - grundskola
- Rektorer - förskola
- Representanter från elevhälsan

Totalt har 18 tjänstepersoner intervjuats i granskningen.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Nationell styrning av samverkan

Socialnämnden har enligt socialtjänstlagen (kap 5 § 1a) en skyldighet och ett förstahandsansvar för att samverkan kommer till stånd i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa. En motsvarande skyldighet för andra parter att delta i samverkan, som initieras av socialtjänsten, finns i hälso- och sjukvårdslagen och skollagen.

Det finns en gemensam bestämmelse i Hälso- och sjukvårdslagen 16 kap. 4 § och Socialtjänstlagen kap 2 § 7 om upprättande av individuella planer:

- När den enskilde har behov av insatser både från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten ska landstinget tillsammans med kommunen upprätta en individuell plan.
- Planen ska upprättas om landstinget eller kommunen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde samtycker till att den upprättas.
- Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.
- Planen ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Granskningsresultat

Samverkan mellan skola och socialtjänst

Revisionsfråga 1: Finns ändamålsenliga former för samverkan mellan skola och socialtjänst vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa?

lakttagelser

Samverkan kan ske på olika organisatoriska nivåer och omfatta såväl strukturell samverkan och samverkan kring enskilda barn och ungdomar. Vi redovisar här den samverkan som vi i granskningen identifierat uppdelat på olika organisatoriska nivåer.

Förvaltningsnivå

I samtliga genomförda intervjuer omnämns *Norrbus - Överenskommelse om samverkan kring barn och unga mellan landstinget och kommunerna i Norrbotten*. Norrbus beskriver hur samverkan ska ske kring barn och unga (upp till 20 år) när behov finns av stöd och hjälp från fler än en aktör. Vid sådana nätverksmöten kan en samordnad individuell plan (SIP) upprättas. Norrbus har funnits sedan år 2013.

Norrbus beskrivs i intervjuer vara avgörande för såväl den kommuninterna som den externa samverkan. Norrbusöverenskommelsen reglerar enbart den samverkan i frågan som samtliga parter kommit överens ska ske mellan kommun och region. Vi har inte identifierat någon dokumenterad kommunal styrning avseende den interna samverkan mellan skola och socialtjänst.

Vi har identifierat följande intern samverkan på förvaltningsnivå:

- *Trenämndsmöten* består av socialnämndens, kultur- och utbildningsnämndens och kommunstyrelsens presidium tillsammans med kommunchef och de båda berörda

förvaltningscheferna och träffas två gånger per termin. Trenämndsmötena sammankallas av folkhälsstrategen. Trenämndsgruppen fokuserar på nuläge och förutsättningar för barn och unga (upp till 24 år) i kommunen och leds av kommunalrådet. Teman som diskuteras kan vara avhopp från skolan samt drog- och alkoholanvändning bland barn och unga. Forumet uppges i intervjuer vara väl fungerande. Under 2021 genomfördes tre stycken trenämndsmöten.

- *Samverkansvårdmöten* är samverkan på förvaltningsnivå som sker mellan skola, socialtjänst, öppenvård, elevhälsa. Gruppen träffas tre gånger per termin. Sedan hösten 2021 har strukturen justerats så att det nu också finns en grupp som arbetar riktat mot förskola och en mot grundskola. Förändringarna syftar enligt intervjuer till att möjliggöra mer verksamhetsspecifik samverkan. Det övergripande forumet är inte tänkt att ta upp individärenden utan fungerar som en kontaktyta mellan verksamheterna för att diskutera trender och tendenser kring barnens mående. Elevhälsan beskrivs ha en central roll och sammankallar. I de direkta verksamhetsinriktade grupperna deltar representant för rektorerna. I intervjuerna framkommer att återkoppling av arbetet till förskolerektorer som inte ingår i gruppen är bristfällig.
- *Centrala elevhälsan och individ- och familjeomsorg*. Vid sakgranskning framkommer att centrala elevhälsan och individ och familjeomsorgen träffas tre gånger per termin och från centrala elevhälsan deltar kuratorer. Dokumenterad agenda och/eller rutin har inom ramen för granskningen efterfrågats men inte redovisats.
- *Samverkan kring placering av barn och unga och dessa barns skolgång*. Kultur- och utbildningsförvaltningen har tagit initiativ till en samverkan med socialförvaltningen kring placeringar av barn och unga och de ungas skolgång. Vid behov kan även regionen behöva inkluderas i denna samverkan. Samverkan rör både strukturell nivå samt individnivå.

Vid intervjuer framkommer att de i granskningen berörda förvaltningscheferna är samlokaliserade vilket uppges underlätta samverkan.

Individnivå

Samverkan mellan de båda förvaltningarna på individnivå tydliggörs i två dokumenterade rutiner:

- *“Främja en god lärmiljö - ett verktyg och vägledning för förskola kring tidiga och samordnade insatser”* innehåller totalt fyra steg för att vid behov successivt intensifiera arbetet. Uppföljningen sker med två veckors mellanrum och socialtjänsten kopplas in först på steg tre, då antingen genom att olika insatser diskuteras med socialtjänsten eller att en orosanmälan lämnas in. I detta steg initieras också en förhandsbedömning av socialtjänsten, då information har kommit till deras kännedom om ett barn som eventuellt kan komma att behöva stöd av socialtjänsten. Vid sakgranskning framkommer att förskolan just har startat upp rutinen, medan liknande samverkan inom grundskolan fungerar väl.
- *“Främja skolnärvaro - ett verktyg och en vägledning för skolan som innehåller samverkan med socialtjänsten”* innehåller fem steg där ärendet initieras av elevens mentor genom att mentorn hör av sig till eleven/vårdnadshavaren varje gång eleven har ogiltig frånvaro. Vid steg tre noteras att det finns en möjlighet att rådfråga socialtjänsten via socialtjänstens mottagning för råd och stöd, men också att denna

möjlighet finns under samtliga steg. I intervjuerna framkommer att användandet av rådfrågning via socialtjänstens telefon varierar mellan skolor och mellan grundskola och förskola. I steg fyra kopplas även samverkan med annan verksamhet in, inklusive socialtjänst genom en samordnad individuell plan (SIP). Rutinen anger ansvarig för respektive steg. Enligt intervjuerna fungerar rutinen väl.

Samverkan initierad av socialtjänsten i utredning kring en enskild individ, sker främst genom konsultationsblanketter för inhämtande av skolans/förskolans perspektiv på barnets/den unges situation. I intervjuerna framgår att informationen i konsultationsblanketten kan inhämtas såväl muntligt som skriftligt, och varierar mellan såväl skolor som mellan förskola och grundskola. Enligt intervju med socialtjänsten fungerar inhämtandet av uppgifter väl.

Vid intervjuerna framkommer en osäkerhet och ett övergripande behov av kunskap och förtydligande kring om, när och av vem som samordnade individuella planer ska användas i den interna samverkan och en reflektion över huruvida detta är ändamålsenligt då SIP vanligtvis används när insatser från region och kommun behövs.

Bedömning

Finns ändamålsenliga former för samverkan mellan skola och socialtjänst vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa?

Delvis.

Vi bedömer att ändamålsenliga former för samverkan finns på enhets- och individnivå men inte på förvaltningsnivå.

Den interna samverkan i kommunen är starkt baserat på Norrbus som är avsedd för samverkan mellan kommun och region. Det finns utöver dokumenten främja en god lärmiljö och främja skolnärvaro ingen styrning för hur den kommunala interna samverkan ska ske.

Former för samverkan med externa parter

Revisionsfråga 2: Finns ändamålsenliga former för samverkan med externa parter vad gäller barn och ungas psykiska ohälsa?

lakttagelser

Övergripande nivå

Utöver Norrbusöverenskommelsen finns *Strategi för psykisk hälsa i Norrbottens län 2018-2021*. Dokumentet beskriver att Region Norrbotten tillsammans med Norrbottens Kommuner har beslutat att upprättandet av en läns gemensam strategi för psykisk hälsa. I dokumentet nämns såväl Norrbus som första linjens psykisk hälsa för barn, samt vikten av förebyggande och tidiga insatser så som familjecentraler. Det framkommer i intervjuerna att dokumentet inte har uppdaterats eller antagits för en ny tidsperiod.

Norrbus, som tidigare nämnts, tydliggör vilken samverkan som ska finnas på länsnivå, länsdelsnivå och kommunal nivå med externa parter. Vid intervjuer har inte samverkan på läns- eller länsdelsnivå kunnat verifieras. På kommunal nivå kan samverkan enligt Norrbus kompletteras med samverkan med friskolor, civilsamhället samt polis. I Kiruna

kommun har ett sådant arbete skett inom ramen för BRÅ, brottsförebyggande rådet, där polisen, socialtjänsten och gymnasiet möts för att diskutera de tendenser som finns i samhället vad gäller droganvändning, alkohol samt avhopp från gymnasiet. I verksamhetsberättelsen för kultur- och utbildningsnämnden beskrivs att arbetet är löpande och består av nätverksträffar. Förvaltningschefen för kultur- och utbildningsförvaltningen beskriver att samverkan med polisen fungerar väl.

En annan form av samverkan med extern part på kommunal nivå är familjecentralen, något som Norrbus nämner som en central del i det förebyggande arbetet. Kommunfullmäktige beslutade 2020-09-14 (§108, 2019 00455) att starten av en mindre familjecentral ska samordnas med respektive förvaltning inom egen budgetram. De förvaltningar som berörs i första stadiet är socialförvaltningen och kultur- och utbildningsförvaltningen i samverkan med regionens ungdomsmottagning och MVC/BVC¹. I en fullskalig familjecentral kan även elevhälsa, ungdomskonsulent, arbetsmarknadsenhet och integrationsenhet ingå.

I dagsläget är familjecentralen i en uppstartsfas. Både socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden har under 2021 haft nämndärenden om familjecentralen. Det framkommer i intervjuer och av dokumentation vi tagit del av att samarbetet med regionen kring familjecentralen inte varit helt enkelt. Familjecentralen kommer inledningsvis inte vara samlokaliserad med vare sig ungdomsmottagningen eller barnavårdscentralen.

I intervju framkommer oklarheter mellan kommun och region i frågan om finansiering/bemanning av kuratorstjänsten på ungdomsmottagningen.

I intervjuerna framhålls att det finns ett behov av nystart av samverkan på förvaltningschefsnivå, något som också lyftes fram i utvärderingen *Samverkan för barn och unga - En utvärdering av Norrbus- överenskommelsen i Norrbottens län från 2019* som konstaterade att Norrbus saknar återkoppling och att samverkanssvårigheter finns trots positiv inställning till avtalet.

Norrbus planerades att revideras under 2020 men revideringen är inte gjord alternativt inte känd i berörda verksamheter. Det ursprungliga avtalet som inkommit till granskningen är daterat 2013.

I övrigt framkommer i intervjuer att öppenvården inom socialtjänsten kallas till informella möten med läkare och andra representanter från primärvården.

Samverkan kring individer

I den nämnda utvärderingen av Norrbus konstateras att Norrbus har reducerats till användningen av SIP-samverkan, något som i sin tur redan är reglerat i lag.

Motsvarande lagtext om att initiera SIP, finns inte angiven i skollagen. Skolan kan dock medverka till att en individuell plan upprättas. Skolan är en given aktör vid upprättandet av den individuella planen för barn och unga. Vi har tagit del av ett dokument som heter

¹ Granskningens egen fotnot: Mödravårdscentral/barnavårdscentral.

“sip-mall” från kultur- och utbildningsförvaltningen, som har Norrbus logga och som är daterad till 2013.

Norrbus innehåller en checklista för hur arbetet med upprättandet av SIP ska gå till. Dokumentet heter *Gröna kortet*. Detta är en tydlig rutin som är daterad men som enligt intervjuerna inte är känd eller används i verksamheten.

Norrbus-överenskommelsen innehåller också en rutin för avvikelserapportering om någon av parterna inte medverkar på sammankallat möte. Avvikelse rapporter skickas till berörd part och bland annat frånvarons konsekvenserna för ärendet beskrivs. Sammanställning av statistik på avvikelserapportering finns inte men i intervjuerna framgår att kommunen skickar flest avvikelserapporter till BUP. Samverkan med BUP beskrivs överlag som bristfällig. Ett exempel på detta är att BUP meddelat att de inte kommer kunna medverka vid nya ärenden via Norrbus.

I intervjuer framförs att regionen har omorganiserat sig i syfte att tydliggöra en första linjens vård för barn och ungas psykiska hälsa. Regionens omfattande omorganisering av verksamheten har påverkat kommunens möjligheter till samverkan på olika sätt. Detta arbete har enligt intervjuer koncentrerats till större orter vid kusten och inte kommit Kiruna kommun till del.

Bedömning

Finns ändamålsenliga former för samverkan med externa parter vad gäller barn och ungas psykiska ohälsa?

Nej

Ändamålsenliga former för samverkan på övergripande nivå samt förvaltningsnivå finns ej. Gällande individärenden är Norrbus den samverkansform som beskrivs fungera i nuläget men då endast i de ärenden där BUP redan har en kontakt, då de inte medverkar vid nya ärenden. Punktinsatser och samverkan med civilsamhället och polisen fungerar väl då det förekommer.

Vi bedömer att det är allvarligt att regionen inte följer Norrbusöverenskommelsen gällande BUPs deltagande och att detta kan riskera att medföra att kommunen kommer genomföra insatser som ska finansieras av regionen.

Förebyggande arbete

Revisionsfråga 3: Sker ett förebyggande arbete avseende barn och ungas psykiska ohälsa?

lakttagelser

En fungerande förskole- och skolverksamhet lyfts i intervjuer som förebyggande insatser. Skolsköterskornas hälsosamtal möjliggör för samtal med alla elever kring hälsa.

Kultur- och utbildningsnämnden har de senaste åren gjort satsningar på att utöka och utveckla elevhälsan, exempelvis med kuratorer ute på skolorna, med hjälp av statsbidraget Likvärdig skola. Kuratorstjänsterna är vid granskningens genomförande inte fullt bemannade, utan det finns några vakanser. Även specialpedagogernas närvaro

på skolorna är varierande och svårigheter att rekrytera sådan personal till glesbygden skapar olika förutsättningar för detta förebyggande arbete inom kommunens skolor.

De båda rutinerna som nämnts under den första revisionsfrågan kan även de betraktas som förebyggande i sin karaktär då de syftar till att främja skolnärvaro och en god lärmiljö i förskolan.

I barn- och elevhälsoteamet sker arbete på både organisationsnivå och individnivå. En ny kommungemensam plan mot diskriminering och kränkande behandling har arbetats fram och antagits av nämnden. Nu pågår arbete med att ta fram lokala planer på respektive förskola/skola. Under hösten 2021 har utbildningar genomförts i lågaffektivt arbetssätt, kartläggningmaterial kring barnets behov samt hur man tar upp detta med föräldrarna, vikten av goda relationer med föräldrarna om barnet behöver insatser samt vilka frågor som bör ställas till föräldrarna. Samtalen syftar till att stötta personalen så att svåra samtal med vårdnadshavare inte undviks i skola och förskola. Träffarna har även innehållit samtal om förebyggande och tidiga insatser. Skriftligt material från barn- och elevhälsoteamet har inte inkommit och har därmed inte kunnat granskas.

I intervjuer redovisas följande övriga förebyggande insatser inom kultur- och utbildningsförvaltningen: föräldrautbildningen ABC, skolans temasatsningar såsom "Stopp min kropp", skolans värdegrundsarbete, genusarbete samt arbete med Plan mot diskriminering och kränkande behandling (Läsår 2021/2022).

I intervjuer med socialförvaltningen framkommer att det finns en öppenvårdsinsats som heter Våga fråga. Våga fråga innebär att man kan få 3-5 samtal utan biståndsbedömning. Denna möjlighet uppges dock nyttjas främst av vuxna i frågor kring missbruk och i liten utsträckning av föräldrar eller barn och unga. Tidigare fanns ett arbete som hette TIGER, tidiga insatser ger resultat, men det arbetet lades ner och har enligt intervju inte ersatts.

Övriga förebyggande insatser från socialtjänsten erbjuds som biståndsbedömd insats. Detta innebär att tidiga och förebyggande insatser är avhängigt socialtjänstens arbete med utredningar för barn och unga. Exempel på förebyggande biståndsbedömda insatser är REPULSE, Trappan, KOMBI.

Enligt Norrbusöverenskommelsen ligger ansvaret för ungdomsmottagningen och familjecentralerna som ett gemensamt ansvar mellan kommun och region och "De vanligaste formerna för samverkan i allmänt förebyggande verksamhet är Familjecentraler och Ungdomsmottagningar. Det ger förutsättningar för samordnade förebyggande insatser på individnivå". Familjecentralen i centrala Kiruna är i uppstartsfasen och där kommer personal från individ och familjeomsorgen, öppen förskola samt öppenvården att verka. Familjebehandlarna kommer att sitta i närliggande lokaler. I intervjuerna framkommer att det optimala skulle vara att ha hälsocentral, BVC och MVC i anslutning till familjecentralen men att ett flertal olika aspekter bidrar till att lokal och placering inte är optimal.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Sker ett förebyggande arbete avseende barn och ungas psykiska ohälsa?

Ja - Kultur- och utbildningsnämnden

Delvis - Socialnämnden.

Det finns förebyggande insatser inom framförallt kultur- och utbildningsförvaltningen. Socialförvaltningen kopplas mer in för tidiga insatser snarare än förebyggande insatser.

Rutiner avseende anmälningssplikten

Revisionsfråga 4: Finns tillämpade rutiner avseende anmälningssplikten?

lakttagelser

Det finns en blankett för orosanmälan men inga övergripande dokumenterade rutiner för hur skola och förskola ska gå tillväga när oro uppstår och en anmälan då enligt 14 kap. 1§ SoL, socialtjänstlagen, ska genomföras. Respektive skola och förskola har utformat ett tillvägagångssätt som varierar från att enbart rektorer till enbart lärare gör anmälningarna, samt att den görs skriftligt eller muntligt. Såväl förskolerepresentanter som grundskolerepresentanter beskriver i intervjuer att skälet till att anmälan görs av rektorer är för att inte skada relationen mellan lärare/förskolepedagoger och vårdnadshavare. I intervjuerna påpekar socialtjänsten behovet av att i vissa fall anmäla muntligt då anmälan snabbt behöver komma socialtjänsten till del. Exempelvis i ärenden där skyddsbedömningen är väsentlig för barnens säkerhet och polisanmälan kan behöva göras. I övrigt framhålls från socialtjänsten att det viktigaste är att anmälan görs, i de fall som oro för ett barn föreligger.

I ovan nämnda blankett för orosanmälan finns en möjlighet att kryssa i att anmälaren önskar återkoppling. Vid intervjuer framförs att en allmän frustration från anmälarens sida kan vara att inte veta om utredning har inletts eller inte inletts. De intervjuade från skola och förskola beskriver att ett budskap från socialtjänsten är att fortsätta anmäla om problemet kvarstår, detta för att ge utredningen en tydligare bild av eventuella behov av stöd.

Tidigare har förskolor och skolor kunnat anmäla sin personal till utbildningar i orosanmälningar, något som delvis genomförts digitalt under pandemin men inte i lika stor utsträckning som förut. Återupptagande av utbildningen diskuteras nu och behovet beskrivs i ett flertal intervjuer finnas och på olika nivåer i organisationen.

Kännedomen och användandet av möjligheten att rådfråga socialtjänsten anonymt innan anmälan görs varierar. Fördelarna med en rådfrågningstelefon beskrivs vara att risken för personbundenhet minskar, då telefonen är bemannad även när enskilda etablerade kontakter med socialsekreterare avslutats.

Bedömning

Finns tillämpade rutiner avseende anmälningssplikten?

Nej

Det finns ingen tillämpad rutin för hur orosanmälningar görs. Anmälningarna görs på olika sätt, muntligt eller skriftligt. Dock finns inga formella krav på hur en anmälan ska gå till. Fördelarna med en tydlig rutin kan dock vara att minska risken för att barns behov

inte blir tillgodosedda. Det varierar även om det är den som känner oro som gör anmälan eller om det är rektor eller elevhälsopersonal som gör det. Det finns dock en blankett för orosanmälan som är standardiserad. Den som har en skyldighet att anmäla enligt 14 kap. 1 § SoL har rätt att få återkoppling kring om utredning inletts, inte inletts eller redan pågår, något som bör efterlevas.

För socialnämnden är denna revisionsfråga ej tillämplig.

Ta emot och utreda ansökningar och anmälningar

Revisionsfråga 5: Finns det en ändamålsenlig organisation inkl. riktlinjer och rutiner för att ta emot och utreda ansökningar och anmälningar som avser barn och unga?

lakttagelser

Enheten inom socialtjänsten som mottar orosanmälningar är organiserad i en mottagningsgrupp med tre socialsekreterare. Två av dessa är socionomer som arbetar med anmälningar som gäller barn. Alla nya orosanmälningar och ansökningar i ännu ej pågående ärenden mottas av dessa tre. De genomför skyddsbedömningar och förhandsbedömningar.

Om utredning inleds överlämnas ärendet till socialsekreterare på avdelningen för barn och unga. På denna avdelningar arbetar 11 ordinarie tjänster samt en förste socialsekreterare. Vissa tjänster har bemannats med konsulter på grund av vakanser orsakade av bland annat föräldraledigheter. Samtliga socialsekreterare på denna enhet är dock socionomer.

Efter kontorstid finns beredskap med ett rullande schema bland samtliga handläggare där de ansvarar för en vecka per beredskap. Dessutom finns ytterligare en chef i så kallad bakjour tillgänglig för handläggaren i beredskap.

Vi har tagit del av *Regler kring förhandsbedömning*, en rutin för hur förhandsbedömning görs, som är daterad 2021-05-19. Som en sista sida i blanketten för orosanmälan redovisas arbetsgången vid orosanmälan och de olika stegen som socialtjänsten vidtar i arbetet. Det finns även ett flödesschema i verksamhetssystemet och detta är utformat efter metodstödet BBIC, barns behov i centrum.

Som ovan nämnts finns det inom kultur- och utbildningsförvaltningen ingen övergripande och skriftlig rutin för hur anmälan ska göras och det innebär att anmälan ibland görs av rektorn som inte själv har upplevt oron utan tagit del av informationen från sin personal. I en förhandsbedömning, som är första steget för att avgöra om informationen som inkommit ska leda till en utredning eller ej, får socialtjänsten enbart höra den som anmält och inte ta övriga kontakter med lärare eller förskolepedagoger. Socialtjänsten beskriver i intervjuer att det finns en risk att någon annan än den som känt oro har anmält detta. Detta gäller framförallt i orosanmälningar som leder till polisanmälningar där själva orosanmälan blir en del av förundersökningen. Risken med andra anmälare än den som kände oron beskrivs också förekomma i övriga ärenden där det finns ett skyddsbehov för barnet, något som också ska utredas inom 24 timmar från det att anmälan gjorts och även i dessa fall får endast anmälaren konsulteras. Socialtjänsten framhåller dock i intervjuer att det viktigaste är att anmälan görs, i de fall som oro för ett barn föreligger.

Något som representanter från skolan lyfter fram som välfungerande och positivt är att socialtjänsten i större utsträckning vill ha konsultation via muntlig information istället för de konsultationsblanketter som tidigare skickades ut till skol- och förskolepersonal, i samband med en utredning. Representanter från förskolan beskriver också fördelarna med att socialtjänsten kommer ut och träffar hela arbetslaget när de ska bilda sig en uppfattning om barnets situation.

Enligt uppgift från förvaltningen mottogs under 2021 totalt 575 orosanmälningar gällande barn och unga. Av dessa gällde²:

- 124 barn som far illa,
- 99 bekymmer om barn och unga,
- 77 brister i omsorgen,
- 71 våld i nära relationer,
- 44 missbruk narkotika,
- 39 barnmisshandel,
- 24 psykisk ohälsa,
- 17 sexuella övergrepp,
- 14 skolproblematik,
- 12 missbruk alkohol.

Av dessa inleddes utredning gällande 187 barn 0-12 år och 94 ungdomar 13-20 år. Under år 2021 beviljades insats för 75 barn/unga. 65 av dessa erhöll någon form av stödsamtal/föräldrastöd/råd och stöd. I övrigt erbjöds drog/alkoholterapi, föräldrakomet³, kontaktperson, trappan-behandling samt placeringar enligt SoL; socialtjänstlagen (på frivillig basis) och LVU(lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, som är en tvångsvårdslagstiftning).

Anmälningar som inkom under 2021 kan gälla såväl aktuella som nya ärenden. Totala antalet insatser 2021 var 255. Ett och samma barn kan dessutom ha fått flera insatser, till exempel kan samma barn under 2021 ha både varit placerad enligt SoL och LVU under olika perioder samt att föräldrarna har haft stödsamtal.

Bedömning

Finns det en ändamålsenlig organisation inkl. riktlinjer och rutiner för att ta emot och utreda ansökningar och anmälningar som avser barn och unga?

Ja

Vi bedömer att organisationen är ändamålsenlig och att det finns en redovisad arbetsgång för mottagning av orosanmälningar, regler för förhandsbedömning och systemstöd i verksamhetssystemet. Ett utvecklingsområde kan vara att mer enhetligt

² Då verksamhetssystemet idag endast kan registrera en orsak kan ärenden handla om ett flertal av kategoriseringarna.

³ Komet är en förkortning för KOmmunikationsMETod och är ett utbildningsprogram som riktar sig till föräldrar och lärare. Målet är att lära ut verktyg som leder till mindre bråk och konflikter hemma och i skolan. Programmet bygger på att lära föräldrar och lärare bättre sätt att kommunicera med barnet. Idén är att det är den vuxne som i första hand måste ändra sitt beteende för att minska problemen. En kurs i Komet ger både föräldrar och personal inom skolan verktyg som på sikt leder till en bättre relation mellan den vuxne och barnet.
<http://www.kometprogrammet.se/>

dokumentera rutinerna för hur processen med en anmälan går till, för att på så sätt göra arbetet mindre beroende av personens kännedom, inte minst vid tidsbegränsade anställningar såsom konsulttjänster.

För kultur- och utbildningsnämnden är denna revisionsfråga ej tillämplig.

Insatser mot barn och ungas psykiska ohälsa

Revisionsfråga 6: Finns ett ändamålsenligt utbud av insatser i kommunen som riktar sig till barn och unga med psykisk ohälsa?

Denna revisionsfråga fokuserar på de insatser som barn och unga med psykisk ohälsa kan få från kommunens verksamheter som lyder under socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden. Det är här viktigt att lyfta att hälso- och sjukvård generellt är ett ansvar för regionen.

lakttagelser

I skolan finns möjlighet att få stöd av elevhälsans olika professioner, exempelvis skolsköterska, kurator eller skolpsykolog. I intervju tydliggörs att utbildningsverksamheten i övrigt är inte insatsfokuserad utan arbetar generellt.

I intervjuer framförs, som tidigare nämnts, problematiken med att BUP inte tar sig an nya ärenden vilket riskerar leda till att kommunens verksamheter på olika sätt försöker kompensera för detta.

Om psykisk ohälsa medför behov av stöd från socialtjänsten så kan detta fås genom antingen Våga fråga eller genom biståndsbedömd insats enligt socialtjänstlagen, exempelvis i form av stödsamtal.

Vid svårare social problematik kan placering göras enligt antingen socialtjänstlagen (på frivillig basis) eller LVU (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, som är en tvångsvårdslagstiftning).

Under 2021 gjordes totalt 30 placeringar, varav 7 var enligt LVU. Ett barn kan, som tidigare nämnts, först placeras frivilligt enligt SoL och sedan via LVU och därmed är 30 placeringar inte per automatik 30 barn. Socialnämnden arbetar aktivt för att hemmaplanslösningar ska ersätta placeringar av barn och unga, i den mån detta är lämpligt utifrån barnets situation och behov av barn och unga. Av socialnämndens protokoll 2021-04-20 går bland annat att läsa följande: "För barn, unga och familjer redovisas i sammanställningen ett utökat utbud av insatser, ett utförande på mer flexibla arbetstider samt en högre grad av specialisering. För att erbjuda ett större utbud av insatser med god kvalitet krävs omfattande utbildningssatsningar inom evidensbaserade stöd – och behandlingsmetoder. De utökningar som behöver ske riktade till barn och familjer behöver även samplaneras i planerna för en Familjecentral. För att fullt ut bemöta det behov som efterfrågas krävs en utökning med 5 familjebehandlare. Här krävs samordning kring nya lokaler och en uppstart beräknas preliminärt till 2023. För

att i närtid kunna påbörja mera praktiskt och flexibelt inriktat föräldrastöd samt utredningshjälp föreslås en utökning med 2 familjebehandlare med uppstart 2021-09-01.”

Bedömning

Finns ett ändamålsenligt utbud av insatser i kommunen som riktar sig till barn och unga med psykisk ohälsa?

Delvis

Ansvar för insatser till barn och unga med psykisk ohälsa ligger primärt hos regionens hälso- och sjukvård. De kommunala insatser som erbjuds är, utöver elevhälsan och Våga fråga baserade på myndighetsbeslut och är därför i sin utformning begränsad till och avhängig socialtjänstens organisation kring utredningar och beviljande av bistånd enligt SoL. Det är positivt att utbudet av insatser kopplade till familjebehandlare utökas inom socialtjänsten.

Nämndens uppföljning

Revisionsfråga 7: Följer nämnderna upp området i tillräcklig omfattning?

lakttagelser

Socialnämnden

I intervjuerna med socialförvaltningen framkommer att information om antal orosanmälningar inte efterfrågas av socialnämnden.

I nämndens internkontrollplan för 2021 finns "Inkomna orosanmälningar, andel inledda barnavårdsutredningar och utredningstid inom kommunens sociala barn- och ungdomsvård" med. I dokumentet *Uppföljning internkontrollplan 2021, daterad 2022-02-07*, redovisas andel inkomna orosanmälningar som resulterar i en utredning samt utredningstider. Under 2021 har 26% av aktualiseringarna (orosanmälningar och ansökningar) resulterat i en inledd barnavårdsutredning, jämfört med 43% under 2020. Lagstiftningen gör gällande att en utredning ska vara slutförd inom fyra månader, om inte särskilda skäl föreligger. Om särskilda skäl föreligger, ska beslut om förlängning fattas av den som enligt delegationsordningen har rätt att göra det. Vad gäller utredningstiderna i Kiruna kommun, så har drygt hälften av utredningarna slutförts inom tre månader. Den genomsnittliga utredningstiden är 6,8 månader för barn 0-12 år och 7,9 månader för unga 13-20 år. Det framkommer vidare att det har varit en hög arbetsbelastning på enheten och att det är svårrekryterat.

En försvårande omständighet för socialnämndens uppföljning är enligt socialförvaltningen det nuvarande verksamhetssystemets begränsning kring statistik. Endast en orsak kan registreras som grund till anmälan/per anmälan även om det är vanligt att det finns flera olika grunder till oro i en och samma anmälan.

I övrigt framkommer det i intervjuerna att socialnämnden främst efterfrågar information om insatser som är i linje med de besparingskrav och arbetet med lokala

hemmaplanslösningar som är aktuellt. Hemmaplanslösningar diskuteras, enligt protokollen, ett flertal gånger under nämndens möten under 2021.

I intervjuerna med socialförvaltningen framkommer också att det på förvaltningsnivå pågår ett arbetet med delegationsordningen, dvs en revidering av de uppgifter som nämnden delegerat till förvaltningen. I revideringen har förvaltningen valt att infoga ett krav på uppföljning på de nya ansvarsområden som nu delegeras till förvaltningen. Detta för att säkerställa att nämnden följer upp arbetet i tillräcklig omfattning. Beslut har ännu inte fattats i frågan om en ny delegationsordning.

I genomgången av protokoll från socialnämndens möten 2021, framkommer inga punkter som specifikt riktar sig mot psykisk ohälsa bland barn och unga. Underlag om systematiskt kvalitetsarbete har inom ramen för granskningen efterfrågats men inte inkommit.

Familjecentralens etablering har diskuterats på nämndsammanträden och vid trenämndsmöte.

Kultur- och utbildningsnämnden

Enligt kultur- och utbildningsnämndens plan över det systematiska kvalitetsarbetet, ska återrapporteringen av arbetet bestå av rapporter, redovisningar samt sammanställningar och åtgärdsplaner inom respektive granskningsområde. Vem som är ansvarig och vad som ska lämnas till nämnden är förtydligat i Kultur- och utbildningsnämnden dokumenterade systematiskt kvalitetsarbete.

Under läsåret 2020/2021 har huvudfokus inom det systematiska kvalitetsarbetet för kultur- och utbildningsnämndens pedagogiska verksamheter varit Trygghet och studiero samt Nyanländas lärande.

Detta inbegriper ett flertal av granskningens berörda områden:

- Elevhälsans övergripande ansvar och uppdrag att främja och förebygga
- Likabehandlingsplanen
- Närvaro i förskola
- Trygghet och studiero

Vid nämndens sammanträde 2021-05-06 redovisas elevhälsans verksamhetsberättelse, patientsäkerhetsberättelse samt elevhälsosamtal i årskurs 4 och 7 samt resultatet av "Skolbarns hälsa och levnadsvanor i Norrbotten 2019-2020". I den senare ges elever i förskoleklass, samt i årskurs fyra, sju och gymnasiet i Norrbottens län årligen möjlighet att svara på läns gemensamma frågor om arbetsmiljö, hälsa och levnadsvanor. Rapporten syftar till att få en överblick över hälsoläget i länet och ger en möjlighet att se förändringar över tid och jämföra olika kommuners resultat. Den ger information om vilka insatser som behöver göras och är viktig som grund när beslut om åtgärder ska fattas. Den ger möjlighet att följa barn och ungas hälsa och levnadsvanor, se långsiktiga följder av det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet. Årets rapport är en sammanställning av enkätsvaren för läsåret 2019/20 men innefattar även resultat tillbaka till läsåret 2013/14 för att se utveckling över tid. Årets rapport har tema psykisk hälsa. Alla skolor i Kiruna kommun ingår i den läns gemensamma sammanställningen

förutom eleverna på Kiruna sameskola. I intervjuerna framkommer denna rapport inte som allmänt känd i verksamheten.

Vid nämndens sammanträde 2021-11-18 beslutar nämnden att anta förvaltningens resultatuppföljning för kultur- och utbildningsnämndens pedagogiska verksamheter läsåret 2020/2021 som sin egen.

Bedömning

Följer nämnderna upp området i tillräcklig omfattning?

Ja - Kultur- och utbildningsnämnden

Delvis - Socialnämnden.

Kultur- och utbildningsnämnden har ett flertal av granskningens identifierade områden inom arbetet med barn och ungas psykiska ohälsa som en del av sitt systematiska kvalitetsarbete och följer därmed upp arbetet på ett tillfredsställande sätt.

Socialnämnden har följt upp arbetet med orosanmälningar och utredningstider i den interna kontrollen under 2021 men vi har inte kunnat identifiera något systematiskt kvalitetsarbete i övrigt inom området. Snittet för utredningstiderna överskrider lagkravet.

Nämndens åtgärder för verksamhetsutveckling

Revisionsfråga 8: Säkerställer nämnderna att åtgärder vidtagits i syfte att utveckla verksamheten?

lakttagelser

Kultur- och utbildningsnämnden har nyttjat statsbidraget Likvärdig skola för att förstärka elevhälsans kompetenser och omfattning. Nämndens systematiska kvalitetsarbete ger en grundstruktur för nämndens och förvaltningens utvecklingsarbete.

I kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsberättelse per delår 2021, beskrivs att arbetet med att alla förskolor och skolor ska ha en egen elevhälsoplan, vilket är en förutsättning för att arbeta med det främjande och förebyggande elevhälsoarbete ska kunna bedrivas. Arbetet omnämns som "påbörjat" och planeras vara klart under hösten 2021.

Både kultur- och utbildningsnämnden och socialnämnden har aktivt följt och bidragit till att etablera en familjecentral i kommunen.

Statistik och uppföljning från Norrbus saknas, vilket kan försvåra nämndernas möjlighet att följa och på så sätt utveckla verksamheten.

I socialnämndens protokoll 2021-10-26 beskrivs att förvaltningen i sitt fokuserade arbete med handlingsplan för att nå en budget i balans har identifierat följande risk och föreslagen åtgärd: "utan förebyggande arbete och samverkan hinner man inte fånga upp eller mildra konsekvenser i samhället. Jobba mer förebyggande och samverkande. Rekrytera fler medarbetare till IFO MyA⁴."

Vad gäller socialnämndens utvecklingsarbete i övrigt beskrivs det i verksamhetsberättelsen för 2021 att det systematiska kvalitativa arbetet håller på att utvecklas, att socialt ansvarig samordnare (SAS) arbetar med granskningar av verksamheten samt att ledningssystem utvecklas enligt plan. Detta är dock inget som framkommit vara riktat mot barn och unga eller lyfts fram i intervjuer med förvaltningen

⁴ Myndighetsavdelningen.

som arbetar på dessa enheter. Vi har inte fått del av en beskrivning av socialnämndens systematiska kvalitetsarbete för det granskade området.

I socialnämndens internkontrollplan, som tyder på att verksamheten ska utvecklas i enlighet med planen för 2022, nämns för granskningen följande relevanta punkter:

- Prognosförmåga, brist på strategiska planer. Risk att inte tillgodose lagstadgade behov,
- Bristande samverkan över och inom förvaltningsgränserna
- samt att revisionsrapporter likt denna inte presenteras för socialnämnden. (Protokoll 2021-11-23).

Internkontrollplanen kan ses som en del av nämndens arbetet med att utveckla verksamheten. Dock är detta på en generell nivå och inte specifikt riktat mot arbetet med barn och ungas psykiska ohälsa.

Möjligheten att utveckla socialförvaltningens arbete med hjälp av information om orosanmälningar är som tidigare nämnt begränsat av dagens verksamhetssystem.

Bedömning

Säkerställer nämnderna att åtgärder vidtagits i syfte att utveckla verksamheten?

Ja - Kultur- och utbildningsnämnden

Nej - Socialnämnden.

Utvecklingsarbetet rörande barn- och ungas psykiska ohälsa sker främst inom kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsområden. Inom socialnämndens verksamhetsområden ser vi inte samma utveckling.

Kultur- och utbildningsnämnden vidtar genom sitt systematiska kvalitetsarbete åtgärder för att utveckla arbetet med barn och ungas psykiska ohälsa. Motsvarande systematik återfinns inte för socialnämnden.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kiruna kommun genomfört en granskning av arbetet med och samverkan kring barn och ungas psykiska ohälsa. Granskningen innefattar extern samverkan med regionen utifrån kommunens perspektiv samt den interna samverkan mellan socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden.

Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med psykisk ohälsa bland barn och unga.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden och kultur- och utbildningsnämnden **inte helt** har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet med psykisk ohälsa bland barn och unga.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till socialnämnden/kultur- och utbildningsnämnden:

- Säkerställa rutiner för hur orosanmälan ska upprättas
- Arbeta för att förtydliga intern och extern samverkan på övergripande förvaltningsnivå.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
Finns det ändamålsenliga former för samverkan mellan skola och socialtjänst vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa?	<p>Delvis för Kultur- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden.</p> <p>Vi bedömer att ändamålsenliga former för samverkan finns på enhets- och individnivå men inte på förvaltningsnivå. Den interna samverkan i kommunen är starkt baserat på Norrbus som är avsedd för samverkan mellan kommun och region. Det finns utöver dokumenten främja en god lärmiljö och främja skolnärvaro ingen styrning för hur den kommunala interna samverkan ska ske.</p>	
Finns det ändamålsenliga former för samverkan med externa parter vad gäller barn och unga med psykisk ohälsa	<p>Nej för Kultur- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden</p> <p>Ändamålsenliga former för samverkan på övergripande nivå samt förvaltningsnivå finns varken för KUN eller SN. På individnivå fungerar samarbetet bristfälligt, till stor del på grund av den externa parten BUP.</p>	
Sker ett förebyggande arbete avseende barn och ungas psykiska hälsa?	<p>Delvis - Socialnämnden. Socialförvaltningen kopplas mer in för tidiga insatser snarare än förebyggande insatser.</p> <p>Ja - Kultur- och utbildningsnämnden Det finns förebyggande insatser inom framförallt kultur- och utbildningsförvaltningen.</p>	
Finns tillämpade rutiner avseende anmälningsplikten?	<p>Ej tillämpbar på- Socialnämnden</p> <p>Nej - Kultur- och utbildningsnämnden</p> <p>Det finns ingen tillämpad rutin för hur orosanmälningar görs. Dock finns inga formella krav på hur en anmälan ska gå till. Det finns dock en blankett för orosanmälan som är standardiserad.</p>	<p>E/T</p>

<p>Finns det en ändamålsenlig organisation inkl. riktlinjer och rutiner för att ta emot och utreda ansökningar och anmälningar som avser barn och unga?</p>	<p>Ja - Socialnämnden</p> <p>Vi bedömer att organisationen är ändamålsenlig och att det finns en redovisad arbetsgång för mottagning av orosanmälningar, regler för förhandsbedömning och systemstöd i verksamhetssystemet. För kultur- och utbildningsnämnden är denna revisionsfråga ej tillämplig.</p>	
	<p>Ej tillämpbar på - Kultur- och utbildningsnämnden</p>	<p>E/T</p>
<p>Finns ett ändamålsenligt utbud av insatser i kommunen som riktar sig till barn och unga med psykisk ohälsa?</p>	<p>Delvis - Kultur- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden</p> <p>Ansvar för insatser till barn och unga med psykisk ohälsa ligger primärt hos regionens hälso- och sjukvård. De kommunala insatser som erbjuds är, utöver elevhälsan och Våga fråga baserade på myndighetsbeslut.</p>	
<p>Följer nämnderna upp området i tillräcklig omfattning?</p>	<p>Delvis - Socialnämnden.</p> <p>Socialnämnden har följt upp arbetet med orosanmälningar och utredningstider i den interna kontrollen under 2021 men vi har inte kunnat identifiera något systematiskt kvalitetsarbete i övrigt inom området.</p> <p>Ja - Kultur- och utbildningsnämnden.</p> <p>Nämnden har ett flertal av granskningens identifierade områden inom arbetet med barn och ungas psykiska ohälsa som en del av sitt systematiska kvalitetsarbete och följer därmed upp arbetet på ett tillfredsställande sätt.</p>	
		
<p>Säkerställer nämnderna att åtgärder vidtagits i syfte att utveckla verksamheten?</p>	<p>Nej - Socialnämnden.</p> <p>Ja - Kultur- och utbildningsnämnden</p> <p>Kultur- och utbildningsnämnden vidtar genom sitt systematiska kvalitetsarbete åtgärder för att utveckla arbetet med barn och ungas psykiska ohälsa. Motsvarande systematik återfinns</p>	

inte för socialnämnden.

Utvecklingsarbetet rörande barn- och ungas psykiska ohälsa sker främst inom kultur- och utbildningsnämndens verksamhetsområden. Inom socialnämndens verksamhetsområden ser vi inte samma utveckling.

2022-03-25

Kristian Damlin

Marie Lindblad

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Kiruna kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2021-05-20. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.